

Perspektivni program razvoja kmetijstva v Sloveniji

Izdelava perspektivnih programov razvoja ljudskih republik in okrajev se blizu h koncu. V kratkem se bo o njih razvilo široko razpravljanje na raznih forumih in v predstavniških organih.

Objavljamo nekaj podatkov iz osnutka petletnega plana razvoja kmetijstva v Sloveniji, o katerem bo v kratkem razpravljala republiška ljudska skupščina.

Znano je, da Slovenija razen nekaterih krajev v Primorju, na Dravskem polju, v Ljubljanski kotlini in v Pomurju skoraj nima bolj prostranih obdelovalnih površin. Kljub temu pa je kmetijska proizvodnja v Sloveniji vredna 55 milijard na leto. Perspektivni plan računa s povečanjem te proizvodnje na 87 milijard na leto. Največji napredek naj bi doseglo sadjarstvo — za 166 odstotkov, nadalje živinoreja za 52 odstotkov, poljedelstvo za 47 odstotkov, vinogradništvo za 55 odstotkov itd. V prihodnjih petih letih bo obnovljenih 7.500 ha sadovnjakov in 3.500 ha vinogradov. Izvedli bodo pomembnejše melioracije pašnikov in travnikov, posebno pa Ljubljanskega barja. Zaradi napredka perutninarstva bodo zgradili dve perutninarski fermi, ki bosta imeli zmogljivost milijon 1 kg težkih piščancev na leto.

Izvoz kmetijskih proizvodov iz Slovenije znaša danes 5,2 milijarde din, perspektivni plan pa računa s povečanjem na 7 milijard ali za 36 odstotkov. Prav tako se bodo povečali tržni presežki za domače tržišče.

Porast investicij

Perspektivni plan določa naslednje:

Prvič, povečanje investicij v kmetijstvu. Skupna vrednost investicij bo znašala v prihodnjih štirih letih 38 milijard din, od česar bo odpadlo 8 milijard na modernizacijo živalske industrije, odkupnega omrežja in za vzgojo kadrov. Za investicije neposredno v kmetijsko proizvodnjo bo torej ostalo 30 milijard din.

Drugič, storjeni bodo številni ukrepi za povečanje delovne storilnosti v kmetijstvu tako na socialističnem sektorju kakor tudi v kooperaciji zadrug z individualnimi kmetijskimi proizvajalci. Ta naloga bo znatno olajšana s krepitvijo mehanizacije in z večjo uporabo agrotehničnih ukrepov, vključno z uvajanjem sortnega semena ki daje velik pridelek, z obilnejšim uporabljanjem umetnih gnojil itd. V bližnjem razdobju računajo s povečanjem števila traktorjev na 2.100 s povprečno šestimi priključnimi stroji na traktor, z nakupom 170 kombajnov, 3.600 motornih škroplilnic itd. Računajo, da se bo povprečni donos na hektar povečal pri pšenici od 12,1 na 22,4 stota, pri koruzi od 15,7 na 26, pri krompirju od 118 na 165 stotov (v socialističnem sektorju od 35,30 na 264 stotov).

Osnovna sredstva v zadrugah se bodo trikratno povečala

Tretjič, osnovni organizator napredka kmetijske proizvodnje in socialistične preobrazbe vasi bodo kmetijske zadruge in poslovne zveze. Plan računa, da se bodo

osnovna sredstva v zadrugah v primerjavi s sedanjim skladom trikratno povečala. Njihova vrednost bo porasla od 8,5 milijarde na 26 milijard. Povečanje osnovnih sredstev bo v mehanizaciji znašalo, kakor računajo, 6,7 milijarde, v predelovalnih obratih 2,3 milijarde, pri izboljšanju trgovskega omrežja za promet s kmetijskimi pridelki 4,7 milijarde din itd. Vsi ti ukrepi naj služijo realizaciji osnovne naloge — razvoju zadrug v krepke, velike, moderne socialistične proizvodne organizacije na vasi in v osnovne družbene in gospodarske činitelje za povečanje kmetijske proizvodnje in porast socialističnih odnosov na vasi. V tem smislu računajo z bistvenimi ukrepi v organizacijskem in kadrovskem pogledu v zadrugah.

Izpopolnjevanje družbene kontrole

Okraji, občine in zadruge bodo prav tako imeli plane perspektivnega razvoja

kmetijstva. Uresničenje teh planov bo omejilo vaško stihijo, omogočilo veliko kmetijsko proizvodnjo in pripeljalo kmetijstvo na raven moderne proizvodne organizacije, pri čemer bodo hkrati odpravljene kapitalistične težnje, ki jih poraja stihija.

Cetrtič, naloga pospeševanja kmetijstva bo imela važno mesto v programih vseh političnih in družbenih organizacij. Pri tem se bodo posluževali oblik, ki so se izkazale kot uspešne ne samo v Sloveniji, temveč tudi v drugih krajih Jugoslavije.

Petič, izhodiščna točka za mobilizacijo delovnih kmetov za program pospeševanja kmetijstva bo osebna materialna in družbena zainteresiranost kmetijskih proizvajalcev. Po drugi strani se računa z nadaljnjim izpopolnjevanjem družbene kontrole nad zemljo, posebno v razmerju do družbenih investicij.

Razumljivo je, da bo izpolnitev takega programa vplivala na vsestranski materialni, kulturno prosvetni, zdravstveni in splošni napredek vasi v Sloveniji.

T. S.

OBLIKE KOOPERACIJE V BRČANSKEM OKRAJU

Rezultati, ki so jih letos dosegli na področju rastlinske proizvodnje posamezni proizvajalci v kooperaciji s kmetijskimi zadrugami na področju brčanskega okraja, so povečali zanimanje kmetov, tako da pričakujejo, da se bo sodelovanje okrepilo. Razumljivo je, da bo prevladal prvi, to je nižji tip kooperacije, čeprav je pri zadrugah kadrih na terenu zelo močna želja, da bi takoj prešli k najvišji obliki sodelovanja. Okrajna specializirana zveza za rastlinsko proizvodnjo je zagotovila za jesensko setev 1.300 vagonov umetnih gnojil. Te količine bodo zadovoljile zahteve kooperantov.

Zadruge bodo zagotovile reprodukcijski material za strojno obdelavo zemlje, a proizvajalec bo vložil zemljo in delovno silo, pri čemer se obveže, da bo jeseni vrnil, kar mu je zadruga posodila. Zadruga bo zagotovila tudi tesno sodelovanje kmetijskih strokovnjakov s kooperanti.

V višji tip kooperacije bodo zadruge vstopale zelo oprežno, oziroma samo tam, kjer bodo na najboljši zemlji zagotovile stalno nadzorstvo kmetijskih strokovnjakov, dovolj umetnih gnojil, kakovostno seme, sredstva za varstvo rastlin in pravočasno strojno obdelavo. Zanimivo je, da se je na področju občine Bosanski Šamac javilo več kmetov za višji tip kooperacije, ker jim zadruga na področju vasi Obudovac in Dubica plača 20.000 do 30.000 din rente na hektar, a zadruga in Crkvini plača posamezne parcele, na katerih so letos pridelali 40 stotov pšenice ali 60 stotov koruze, tudi do 50 tisoč din na hektar.

Obliki kooperacije v sadjarstvu se razlikujejo od prakse, ki se je udomačila v sosednih okrajih. V tuzlanskem okraju sodeluje kooperant samo z deležem zemlje, a zadruga s svojimi sredstvi zasadi novi

sadovnjak in skrbi zanj, dokler ne začne roditi. Brčanske zadruge zahtevajo, da kmet razen zemlje vloži tudi svoje delo in gnoj, a zadruga ostalo, pridelek pa se po odštetu rente in obojestranskih vložb razdeli. Zadrugni delavci v brčanskem okraju so mnenja, da je bolje, če mora zadruga vložiti vse za saditev novega sadovnjaka, da napravi to na zemlji splošno ljudske imovine.

Za vzrejo kakovostne živine sklene zadruga sodelovanje s tistimi člani, ki imajo dober hlev, krmino bazo, živino pa zavarujejo pri DOZ in pristanejo na umetno osemenjevanje krav. Kooperant se zaveže, da bo kravo, ki jo dobi, odplačeval tako, da bo zadrugi v petih letih vrnil tri teleta in 2.000 litrov mleka, kar ustreza vrednosti krave, in da bo plačal 10 odstotkov obresti, kar je edini zaslužek zadruga.

Za nakupljeno plemensko svinjo je kooperant dolžan vrniti zadrugi v roku dveh let dvakratno število prašičkov in dvojno težo svinje, kar je edini zaslužek zadruga. Svinje daje zadruga najprej svojim članom, ki sprejmejo sodelovanje pod temi pogoji. Kooperanti, ki dobijo od zadruga jajca ali piščance kokoši, ki so dobre nesnice, so dolžni, da vrnejo dvakratno število jajc in piščancev enake vrste ter 10 odstotkov več za obresti.

Zanimanje proizvajalcev za take oblike kooperacije, posebno glede reje živine, je zelo veliko. Vzroke, da se te oblike kooperacije niso bolj razmahnile, je treba iskati v pomanjkanju navodil investicijske banke glede tega, kako naj se izvaja uredba, s katero je določeno dajanje investicijskih posojil v te namene. A brez teh kreditov zadruga ne morejo doseči, da bi ta kooperacija postala množična.

I. Bodnaruk